

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

4. An Cœlum sit corruptibile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

non posset tantum quantum illa anima, non esset incommuniens, quia non esset ex natura sua ad hoc ordinatus.

25. *Probat secundum*, quia anima est actus corporis organici: Cælum non est tale corpus, neque enim habet varia organa, ergo.

Contra prima: quia quamvis definiatur à Philosopho anima esse actus corporis organici, propterea posset dici hoc fecisse, quia existimavit Cælum non esse animatos, & aliarum animarum experientiam non habuit: præter sub-lunarium, quæ omnes sunt actus talis corporis; oporteret autem hic probare quod bene definiuerit animam, quod sane facile fieri non potest, nisi probetur aliunde Cælum non esse animatos, aut si sint, nisi probetur, quod sint organizati. Vnde iuxta hoc supponendo minorem, negarent aduersarij maiorem, nec curarent auctoritatem Aristotelis magis in definitione animæ, quam in hac ipsa conclusione.

Contra secundo: quia negari posset minor, tantam enim organizationem posset habere Cælum quoad sensum nostrum, quantum habet caro nostra, quæ si informaretur anima ut posset diuinitus contingere, sentire posset absque organizatione alia.

Deinde Cæli posset habere organa diuersa, quamvis sensibus nostris non appareant propter distantiam nimiam.

Probatur tertium: quia cum proprium viuientium sit seipsa mouere, non indigerent Cæli Intelligentia assistente.

Contra: quia in primis non esset necessarium, quod cælum, si esset viuens vita vegetatiua tantum, posset mouere se localiter, nisi augendo se, & acquirendo nouas partes, ut patet: ergo ex hoc non sequeretur quod non animarentur anima vegetatiua.

Deinde motus ille circularis tam velox posset exigere Intelligentiam assistentem, posset enim fieri, quod virtus propria cæli ad illum non sufficeret.

Denique eatenus constat Angelos assistentes, quatenus constat cælos non esse animatos: ergo non debet probari ex assistentia Intelligentiarum inanimatio cælorum. Aliæ probationes eorundem Authorum coincidunt cum iam examinandis.

Probatio
quod non
habent
animam
vegetati-
uam.

26. *Probatur quarto* ab iisdem, & aliis descendendo ad omnes species animarum in particulari: & primo, quod non habeant animam vegetatiuam, quia alias deberent se augere, & sic tanto tempore porrigerent se in latius locum, & quotidie excrementa defluerent.

Confirmatur: quia quæ possunt nutriri, & augeri, possunt corrumpi.

Hac probatio non sufficit; quia homines ipsi, qui habent sine dubio animam vegetatiuam, quando peruenerint ad debitum terminum non possunt se ulterius augere; Cæli autem ab initio receperunt debitum terminum.

Deinde, quamvis possent se augere, si applicaretur debita materia, de facto tamen ob defectum talis materiae non augerent se.

Præterea, quamvis augerent se de facto, non deberent excrementa vlla apparere, quia totam substantiam ex qua augerentur, possint in suam substantiam transmutare; & quia si eiecerent excrementa, possent euanescere antequam peruenirent ad cognitionem nostram.

Ad confirmationem, qui dicerent cælos esse animatos anima vegetatiua, posset concedere sequelam, imo multi de facto absolute id concedunt, de quo postea.

Præterea, quando augmentum fieret absque depredatione partium, & non in ordine ad restaurationem, ut posset in hoc casu dici contingere, non esset necesse, quod id, quod augmentari posset, posset corrumpi.

Mellior
probatio

27. *Mellior probatur* hoc de anima vegetatiua, quia inutilis esset cælo, præsertim si esset incorruptibilis: quia quandoquidem ab initio debebat recipere iustam suam magnitudinem nec postea aliquam partem deperdat, ad nihil prorsus deferuiet illi virtus nutritiua aut augmentatiua: quod si etiam esset corruptibilis, ac de facto corrumpetur, sufficeret ipsi virtus generatiua, qualis assignatur igni & aquæ, quæ virtus non arguit vegetatiuam animam.

Secundo quod non habeant animam sensitiuam probari

solet: quia sensatio indiget calore, qualem non habent cæli: deinde indiget organis particularibus.

Confirmatur: quia sensitiua supponit vegetatiuam; sed cæli non habent vegetatiuam; ergo nec sensitiuam.

Confirmatur secundo: quia omnes sensus alij fundantur in tactu, & tactus in temperie primarum qualitarum, qualem non habent cæli.

Confirmatur tertio, quia sensus sunt dati animatis à natura vel propter disciplinam, vel propter salutem: ad neutrum deferuiunt cælis: ergo non sunt ipsis dandi.

28. *Responderi* facile potest imprimis, non esse certum, quod omnis sensatio indigeat calore: deinde non est certum, quin cæli sint calidi, & habeant organa sufficientia ad tactum, quemadmodum habet caro.

Ad primam confirmationem respondeo non esse certum, quod omnis anima sensitiua sit etiam vegetatiua, aut præsupponat vegetatiuam: & quamvis in sublunaribus ita contingat; non propterea statim sequeretur, quod idem dicendum esset de cælestibus.

Ad secundam confirmationem responderetur non probari facile, an tactus omnis prærequirat talem temperiem, nec probatur sufficienter, quod talis temperies non sit etiam in cælo; nec inde sequeretur eius corruptibilitas; nec denique probatur sufficienter quod alij sensus omnes fundantur in tactu.

Ad tertiam confirmationem dico, sensus non solum ad illos fines datos animalibus, sed etiam ad delectationem, quam percipiunt ex sensibilibus gratis.

29. *Tertio probatur* de intellectu, quia res omnino materialis nequit intelligere: tales sunt cæli: ergo.

Confirmatur: alias essent capaces meriti, & demeriti, ac etiam visionis beatificæ, ad quam tamen soli Angeli, & homines sunt conditi.

Respondetur negando minorem: si enim constarent anima intellectiua, non essent omnino materiales, magis quam homines; & supponere, quod essent tales hic, est manifeste petere principium.

Ad confirmationem respondeo negando sequelam, quia non implicat creatura aliqua, quæ posset intelligere aliqua obiecta, quamvis non posset intelligere omnia, & quamvis non haberet voluntatem liberam; quod si tales dicerentur Cæli, manifestum est, quod neque deberent esse capaces meriti, ac demeriti, nec possent videre Deum.

Deinde quamvis possent videre Deum, non esset necessarium ut ad hoc eleuentur aut ordinarentur de facto: est enim gratia particularissima, quod ipsi homines, ac Angeli sint ad hoc eleuati.

Rursus quamvis essent capaces meriti ac demeriti, non tamen meriti respectu cæli, nisi ad hoc eleuentur aut ordinarentur.

Denique probandum esset cælos non posse videre Deum, ratione aliqua, quam non facile adducunt aduersarij.

Itaque probatio conclusionis consistit in autoritate potissimum, & quod non sit fundamentum vnde colligatur quod cæli sint animati vlla anima, & hoc est, quod intendit Scotus in 2. d. 14. qu. 1. dum ait, nulla euidenti ratione posse demonstrari, quod cæli non sint animati; vnde male eum propterea reprehendit Auerſa.

Obiicit: Cæli mouent se localiter ab intrinseco motu locali, etiam quando non sunt extra locum suum naturalem: ergo viuunt.

Probatur consequentia, quia quamvis aliquid, quod non viuunt, virtute intrinseca posset mouere se localiter, quando esset extra locum suum naturalem, ut patet in gravibus, & leuibus: tamen id non potest accidere, si non sint extra locum naturalem.

Respondeo negando antecedens: mouentur enim cæli ab Angelis assistentibus.

QVÆSTIO IV.

An Cælum sit corruptibile.

30. *SI* Cælum esset substantia physice simplex, hoc est, non composita ex materia prima, & forma substantiali, certum esset quod nulla ratione corrumpi posset, tam

Probatio
quod non
habent
animam
sensitiuam

Quod non
habeant
intellectum
animam

nec quidem ab ipso Deo, capiendū corruptionem pro destructione remanente subiecto ipsius, hoc est, materia & quamvis possit si destrui, ut nihil eius maneat, sicut possunt Angeli, hoc tamen cōtinuare non posset virtute creaturæ vilius, sed sola Diuina, quæ ut sola potest creare, sola etiam annihilare potest. Quod si Cælum sit compositum ex materia, & forma, sicut in extra dubium est quod possit à Deo, & destrui taliter, & corrumpi, etiam relicto subiecto, & ex eo aliam substantiam generando, unde in ordine ad Diuinam potentiam esset corruptibile, etiam corruptiōne proprie dicta. Unde tota difficultas huius corruptiōnis proprie dictæ, in Cælum ex suppositione quod compositum sit materia, & forma sit corruptibile per aliquod agens naturæ, quod posset naturaliter ex Cælo alias substantias generare.

Prima sententia tenet, Cælum esse corruptibile ex natura sua in se, non secus ac alia corpora naturalia. Hinc tenentur plerique ex antiquis Philosophis, & fuisse Plato in *Tymæo*, & proque ea citantur plurimos sanctos Patres *Romani*, & *Contra* *Augustinum*, eamque necessario teneant illi qui novas stellas in Cælis productas asserunt.

Secunda sententia est, esse quidam Cælum corruptibile ex natura sua, sed non posse corrumpi ab agente actu alio. Hanc tenent *Voluntarii* *disputatio de opere sex dierum*, & ad eam reuocari possent *SS. P. tres*, qui pro præcedenti citantur.

Tertia deique sententia est, Cælum esse ex natura intrinseca incorruptibile, tam ab agente naturali, quam etiam à Deo, quod nunc ad potentiam ordinariam, licet quædam potentia absolute mirabilior corrumpi possent. Hæc est communis sententia Peripateticorum, & Theologorum citatorum apud prædictos autores eamque videntur tenere ex Patribus *Augustinus de diuersis nominibus* cap. 4. *Augustinus* 14. de ciuit. 24. *Hieronimus in Isaiam* c. 51. D. *Gregorius* 17. mor. cap. 5.

CONCLUSIO I.

31 Cæli possent esse incorruptibiles ex natura sua intrinseca, siue constarent materia eiusdem speciei cum sublunari, siue diuersa. Hæc est contra eos autores qui putant materiam primam Cæli esse diuersam speciei à sublunari,ideo enim id asserunt, quia putant aliam non posse deesse incorruptibilitatem.

Probatur conclusio quoad utramque partem breuiter, sed efficaciter, quia non obstante compositione ipsius ex quacumque materia possit habere aliquas qualitates conseruatiuas, quæ non haberet contrarias qualitates, neque enim in hoc est vlla per se repugnantia: sed si haberet, non posset corrumpi naturaliter, & hoc ob naturam suam intrinsecam, ergo esse posset incorruptibile ex natura sua non obstante compositione eius ex quacumque materia, si eiu dem, siue diuersæ speciei cum sublunariibus. Probatur minor, quia agentia naturalia non possunt corrumpere substantias de facto, nisi prius destruunt qualitates conseruatiuas, aut nisi reperiunt illas destructas, nec possunt destruere illas nisi introducendo formas contrarias: ergo si qualitates conseruatiuæ alius compositi non haberent qualitates contrarias, non possent illa composita corrumpi, & hoc ob naturam intrinsecam illius compositi exigentis qualitates non habentes vllas alias contrarias sibi.

32 Confirmatur: quia ideo substantiæ sublunares possunt corrumpi ex natura sua, quia exigunt ex natura sua qualitates habentes qualitates contrarias: ergo quod non exiget qualitates contrarias non esset ex natura sua corruptibile.

Confirmatur secundo: si non obstante quod constarent materia diuersæ speciei exigent ex natura sua qualitates conseruatiuas habentes contrarias qualitates, adhuc esset ex natura sua corruptibilis, quia possent recipere tantum contrariarum qualitatū, ut non manerent qualitates propriæ conseruatiuæ in gradu requisito: nulla autem substantia potest naturaliter conseruari absque qualitatibus conseruatiuis in gradu necessario: ergo quæuis constaret materia eiusdem speciei cum sublunari, adhuc esset incorruptibile ex natura sua, modo exigeret ex natura sua

qualitates conseruatiuas non habentes vllas qualitates sibi contrarias: Nec sane ad hoc facit quod compositi materia sit huius aut illius speciei, nisi quatenus ex hoc sequatur, quod exigeret tales, vel tales qualitates, quæ non haberent contrarias, quod tamen non videtur posse competere compositioni ex ratione materiæ, sed ex ratione forme.

33 Obicitur primo: materia prima sublunaris est radix corruptionis ob appetitum, quem habet ad omnes formas, ergo quicquid includit illam, debet esse corruptibile ex natura sua, & consequenter, si Cælum esset ex ea compositum, non posset esse incorruptibile.

Respondetur primo: absolute negando consequentiam quia ad hoc, ut dicatur aliquid corruptibile simpliciter, non sufficit, quod includat radicem corruptionis, sed requiritur vltius, quod ex natura sua non habeat impedimentum aliquod corruptionis, quod habere posset Cælum, quamuis includeret materiam primam, quæ esset radix corruptionis.

Respondetur secundo distinguendo maiorem: materia prima est sola radix corruptio is rei, negando radicem partialis, concedo antecedens, & nego consequentiam, quia non sufficit, ut aliquid dicatur corruptibile, quod habeat causam partialem corruptibilitatis, sed debet habere totalem. Itaque corruptibilitas compositorum oritur, & ex eo, quod habeant materiam, quæ possit informari alia forma, & ex eo, quod habeant formas, quæ exigunt dispositiones, quæ destrui possunt naturaliter, unde si esset aliquod compositum, quod non haberet materiam primam, aut si haberet illam, non haberet formas exigentes dispositiones, quæ auferri possent naturaliter: illud non esset ex natura sua corruptibile, & hinc ostenditur, ut quorum dispositiones difficilius destrui possunt, ea minus facile possint corrumpi.

Ad id ad hoc appetitum ac inclinationem materiæ primæ ad alias formas nullo modo requiri ad corruptionem, quicquid dicatur communiter: nam quamuis non haberet talem appetitum, sed posset tamen motu, siue neutro siue violento, moueri ad alias formas: profecto constanter ipsa posset corrumpi, non minus quam potest corrumpi aqua frigida, ut frigida, per mutationem violentam ad eam calidam.

34 Obicitur secundo si Cælum constaret materia prima eiusdem speciei cum sublunari, constaret etiam quantitate eiusdem speciei, & consequenter posset calefieri, ac frigeri, ac recipere omnes dispositiones ad formas tam Elementorum quam mixtorum: ergo ex natura sua esset corruptibile, quod enim potest recipere dispositiones ad aliquam formam in gradu requisito, potest eius materia recipere illam formam, & consequenter ipsummet totum potest corrumpi.

Respondetur primo: quamuis poneretur habere materiam diuersæ speciei, adhuc non esse verisimile, quin quantitas cæli sit eiusdem rationis cum quantitate sublunari, unde hæc difficultas equè applicari potest contra incorruptibilitatem cæli, quamuis diceretur constare materia diuersæ rationis.

Respondetur secundo: in modo iudicio non posse negari quin Cælum ex suppositione, quod habeat quantitatem, possit recipere calorem, & alias qualitates primas, & quidem de facto recipiat calorem & sit formaliter calidum: cum enim qualitas sit subiectum capax caloris, & Sol sit causa sufficiens productiua caloris, & applicentur sufficienter quantitates calorum tam superiorum quam inferiorum, nec possit assignari vllum impedimentum, cum nihil possit impedire productionem forme in aliquo subiecto capaci, quando applicatur causa totalis effectiua, præter formam incompatibilem cum forma illa introducenda, nulla autem sit forma incompatibilis cum calore, præter frigus quale non potest reperiri in Cælo, nisi calor in illo possit reperiri, sequitur Cælum calefieri.

35 Itaque respondetur concedendo antecedens & negando consequentiam, & distinguendo probationem eius: quod potest recipere tales dispositiones modo per eas destruantur dispositiones propriæ conseruatiuæ eius concedo.

si non destruantur, nego consequentiam. Ex suppositione autem, quod cælum esset incorruptibile ex natura sua, haberet qualitates conservatiuas, quæ non possent destrui per illas alias dispositiones ad quascunque alias formas, & consequenter quamuis introducerentur, non deberet corrumpi: cuius ratio esse potest optima, quod non deberet potius agens productiuum istarum dispositionum habere virtutem productiuam formæ, ad quam disponent, quam agens conservatiuum aliarum dispositionum conservatiuum alterius formæ, habere virtutem conservatiuam illius alterius formæ; Imo potius deberet alterum agens conservare priorem formam, quia melior est conditio possidentis ceteris paribus. Ex quo patet non esse inconueniens, quod dentur in eodem subiecto dispositiones diuersæ ad duas formas incompatibiles simul & semel quando ipsæ met dispositiones non sunt contrariæ, nec incompatibiles.

Hinc patet quomodo optime posset ostendi, quæ ratione cælum haberet esse incorruptibile de facto ex natura sua intrinseca in ordine ad quancunque causam naturaliter agentem, & in ordine ad ipsum Deum etiam quantum agit secundum potentiam ordinariam, modo constaret de facto, quod esset incorruptibile: & sane melius hoc modo ostenderetur, quam recurrendo ad vniõnem indissolubilem; neque enim vniõ habet esse indissolubilis naturaliter, nisi quatenus naturaliter nõ potest introduci forma incompatibilis cum forma vnita in subiecto istius formæ, vt patet: non potest autem prouenire ab vniõne formaliter quod alia causa non posset producere talem formam, sed ex eo, quod non detur talis forma incompatibilis, aut quod nulla causa possit ipsam producere, aut quod subiectum non sit capax ipsius: ergo ad aliquod ex his principiis recurrendum est potius quam ad illam vniõnem.

CONCLUSIO II.

36. *Quamuis cælum corrumpatur in die Iudicii aut postea, & hoc etiam mediante actione ignis, non sequitur inde, quod cælum esset ex natura sua corruptibile.* Hæc est contra omnes Authores, qui tenent primam & secundam sententiam ex eo, quod Scriptura, ac Patres videantur dicere cælos esse corrumptos de facto.

Probatur conclusio: quia illa corruptio posset fieri à Deo miraculose, sicut fieret corruptio eorum facta hodierno die.

Confirmatur: quia ex eo, quod habetur in Scriptura Demones, & animas damnatorum comburi, ac torqueri ab igne, non sequitur, quod aut Angeli aut animæ sint ex natura sua combustibiles ab igne aut etiam receptui caloris aut vllius qualitatis materialis ab igne producibiles: nec sequitur, quod ignis sit ex natura sua combustus eorum, omnes enim fatentur, aut eos nulla ratione pati posse physice ab igne, vt tenent Scotistæ; aut si possint ab eo physice pati, nõ tamē virtute naturalis ignis, sed propter eleuationem aliquam supernaturalem eius: ergo quamuis habeatur in Scriptura, quod Cælum sit corrumptum aliquando, non sequitur inde quod sit corrumptum ex natura sua, aut quod possit aliquod agens creatum aut etiam increatum secundum potentiam ordinariam ipsum corrumpere.

Confirmatur secundo, quia id quod fit magis ordinarie, & sæpius, potius deberet dici fieri naturaliter & secundum potentiam ordinariam, quam quod fit semel tantum: sed combustio damnatorum fit singulis diebus, & corruptio illa, si fiet, non fiet vnquam nisi semel tantum: ergo si illa non dicatur fieri naturaliter, nec hæc etiam debet dici fieri naturaliter, nisi id constet ex alio capite, quam ex eo quod aliquando constet esse futura.

Confirmatur tertio, habetur in Scriptura futuram resurrectionem mortuorum, homines virosos intuitus, & beatificæ Deum; tamen non inde sequitur alterutrum ex his futurum naturaliter: ergo ex eo, quod diceretur cælos corrumptos, non sequitur id futurum naturaliter.

Probatur secundo: mutatio alicuius rei facta in vno instanti aut tempore, in quo non est dispositio aliqua noua

ad illam, aut applicatio vllarum causarum naturalium, quæ ante non fuit, quando non erat illa mutatio, non debet conferri naturalis, sed supernaturalis ac extraordinaria: aut si sit naturalis, debet conferri supernaturali, quod ante nõ fuisset: sed non est verisimile vllam dispositionem aut applicationem causarum naturalium futuram in, aut post diem Iudicii, quæ exigeret corruptionem Cælorum physice, quæ dispositio aut applicatio non fuit antecesserit aliquando in decursu totius anni, quo præcesserit à condito mundo: ergo non est dicendum, quod illa corruptio oriatur tum naturaliter, aut ex natura Cælorum, aut ex adiuitate causarum secundarum, aut ex concursu ordinario physico Dei, quem præstare debet secundum legem ordinariam iuxta exigentiam causarum secundarum; aut si id dicatur, debet dici, quod miraculum sit, non præcessisse eam corruptionem antecesserit.

Confirmatur: inde colligi potest miraculum esse, quod ignis applicatus non comburat stupam dispositam, quia petit ex natura sua talem dispositam, & inde hoc colligi potest, quia semper solet comburere sic applicatus, nisi in casu aliquo rarissimo: & inde colligi potest, quod annihilatio Angeli esset miraculosa si fieret hodie, quia si conaturaliter fieret, deberet fieri ante, cum nõ sit maior ratio, cur fieret hodie quam ante: ergo quandoquidem Cælum ex natura sua petat conservari vsque ad diem Iudicii, & non negetur ipsi concursus conservatiuus, nisi semel tantum; nec maior ratio sit ex natura physica sua, aut aliarum rerum, cur tum potius quam ante corrumpi deberet, sequitur quod corruptio tum futura sit miraculosa, & consequenter ex ea non debet colligi, quod Cælum sit ab intrinseco corruptibile naturaliter, aut etiam ab intrinseco.

Hinc manifeste patet, male colligere dictos authores, contra quos est conclusio, corruptibilitatem naturalem, siue intrinsecam Cælorum, ex eo quod Scriptura, ac Patres dicant eos aliquando corrumptos ac conflatos. Patet etiam male alios authores negare Cælos corrumptos de facto, ex eo quod inde sequeretur Cælos esse ex natura sua corruptibiles naturaliter, quia quamuis corrumperentur aliquando, posset id contingere miraculose. Et sane id congruentius diceretur, quam quod fieret naturaliter si non esset à iudicio principium vnde alterutrum colligeretur, quam ipsa actualis corruptio aliquando futura.

CONCLUSIO III.

38. *Cælum secundum se totum est naturaliter incorruptibile sic, vt supposita dispositione rerum, quæ est de facto, non possit naturaliter contingere, vt secundum se totum corrumpatur.* Hanc credo debere esse communem omnium, & propter eos, qui dicunt, quod aliquando naturaliter corrumpetur.

Probatur autem manifeste: quia non possunt vllæ causæ ex his, quæ de facto productæ sunt applicari Cælo sic, vt possent ipsum totum corrumpere; neque enim possunt, manente hac rerum dispositione, applicari alio modo, quam de facto aliquando applicatæ sunt: ergo cum de facto non potuerint corrumpere vllam notabilem partem Cælorum decursu totius mille annorum, non potest fieri vt vnquam sint applicandæ sic, vt possint totum corrumpere.

Confirmatur: quia de facto nec terra ipsa, nec aqua, nec mixta omnia possunt naturaliter quoad se totum corrumpi: ergo multo minus potest Cælum secundum se totum naturaliter corrumpi.

CONCLUSIO IV.

Probabilis est de facto Cælum non posse corrumpi quoad vllam etiam partem sui: sed inde tamen præcise non sequitur quin quantum est ex natura sua sit corruptibile, & se de facto dentur aliqua causæ secundæ, quæ possent ipsum quoad aliquas partes corrumpere. Hæc quoad primam partem est communissima inter eos, qui absolute cælos incorruptibiles vocant, & speciatim est contra eos authores qui dicunt de facto factas fuisse corruptiones in cælo quos authores sequitur expresse Camerarius qu. 24. m. 5.

Secunda

Male a
feritur
in corrup
tibilem
cælum ex
vniõne
indissol
lubili.

Quamuis
cælum
corrum
patur
in die I
udicii p
actione
ignis,
posset
esse ex
natura
sua incor
ruptibi
le.

Cælum
candū
se totum
est natu
raliter
corrumpi
bile.

Probabi
lus Cæ
lum non
posset
de fa
cto cor
rumpi.

Secunda pars est contra multos ex ijs, qui tenent primam partem, & ex eo, quod de facto non fuit facta tota corruptio vilius partis cæli, colligunt illud ex natura sua esse incorruptibile, & ex defectu virtutis naturalis, quæ possit ipsum quoddam villam partem destruere.

39. Probatur prima pars: si posset de facto corrupti naturaliter per causas secundas vllas, posset de facto applicari talis causa: si posset naturaliter applicari, verisimile aut potius certum est quod tot annorum decursu aliquando applicarentur: ergo si posset applicari aliquando, tunc a plicare, & eque enim apparet quomodo vlla causa naturaliter de nouo applicari possint ad corruptionem cæli, quæ aliquando non sint applicata: et non sunt hactenus applicatae tales causæ: ergo non possunt naturaliter applicari. Probatur subsumptum: quia alias de facto essent corruptiones factæ in cælo: quod est falsum, tum quia nulla profus experientia habetur quod sint factæ tales corruptiones, sed potius quod nullo ad experientiam & rationem apparet contrarium, ut patet ex solutione experientiarum, & rationum, quibus mouentur aduersarij: tum etiam, quia communis sententia Patrum, Theologorum & Peripateticorum tenet oppositum.

Probatur alij hanc primam partem: quia si posset destitui de facto destrueretur, quoad aliquas partes cæli Luna per elementum ignis sibi contiguum, imo quoad multas & notabiles partes: quod est contra experientiam.

Hæc probatio non valet, non solum, quia incertum est, an elementum ignis sit in concavo Lunæ de quo suo loco; sed etiam, quia quauis esset, adhuc posset contingere quod non posset destitui cæli sicut nec potest destrui cineres, & sicut non destruit aer in sibi vicinū, quod ad vllam notabilem partem, & hoc vel ex eo, quod non possit destrui re qualitates communes naturales cæli, licet alia agētia possint si applicata fuissent: vel ex eo, quod sit validior in eo loco, ac parum potius actius, & quod cælum possit facile eius actiuitati resistere.

40. Probatur secunda pars: quia posset esse incorruptibile de facto ex eo, quod de facto non posset applicari illi aliqua causa, quæ alias esset corruptiua ipsius si applicaretur: ergo ex eo, quod de facto non posset corrupti non sequitur quod ex se sit incorruptibile, aut quod non sit aliqua causa, quæ posset corrumpere, si esset applicata.

Confirmatur: quia illa pars terre, quæ est vicina centro terre, non potest corrupti de facto ex eo, quod de facto non possit applicari naturaliter causa corruptiua, quāvis illa pars ex se sit eiuſdem rationis ac partes alie terre, quæ corruptuntur, atque adeo ex se posset corrupti, & quauis detur causa corruptiua ipsius, si applicaretur: ergo ex eo, quod de facto cælum non possit corrupti quoad vllam partem, non sequitur quin ex natura sua sit corruptibile.

41. Obicitur prima: Virtus finita nequit persistere in infinito tempore: sed virtus cælorum est finita: ergo nequit persistere in infinito tempore, & consequenter debet esse ex natura sua aliquando corruptibile.

Hæc argumentum potest proponi etiam contra præcedentem conclusionem, & si valeret probaret Angelum ac animas rationales posset naturaliter annihilari, quia naturaliter nequirent sepe persistere: unde nego antecedens: quia enim ratione potest persistere duobus diebus, posset infinitis, & debet naturaliter nisi sit aliqua ratio disparitatis, cur tot diebus conseruetur potius, quā tot alijs.

Obicitur secundo, quod contrarias subit motiones, si agitur ac labatur; si herget cælestes contrarias subeunt motiones, si mouentur enim ab Oriente ad Occidentem, & e converso.

Respondetur negando maiorem nisi ex illis contrarijs mutationibus sequatur, quod perdant dispositiones conseruatiuas.

42. Obicitur tertio, & est fundamentum potissimum oppositæ sententiæ: de facto visæ sunt mutationes substantiales in cælo, quæ saluari non possunt absque corruptione aliquarum partium cæli: visæ enim sunt in ipso nouæ stellæ, tum olim tempore Hypparchi; tum nostra ætate anno 1571. & anno 1600. ac 1604. quin & S. August. ex Varrone refert stellam Veneris mutasse colorem, magnitudinem, & cursum.

Respondetur communiter, negando antecedens cum sua probatione: ad illas aut experientias dicunt aliqui illas non fuisse veras stellæ, sed cometas productos infra cælum Lunæ.

Sed contra, quia Stella visa anno 1572. in signo Calsiopeæ semper tenuit eundem situm, ac distantiam cum stellis fixis in remotissimis mundi partibus, quod nunquam recidit Cometa. Deinde, quia ratione per sua instrumenta Astrologi cognoscunt villam stellam esse alia altitrem, cognouerunt illam stellam supra Lunam fuisse, unde non potest dici, quod fuerit infra Lunam.

Alij dicunt illam stellam visam in Calsiopea (& idem de reliquis dicendum) non fuisse nouam, sed antiquam, quæ tamen non poterat ante videri propter paruitatem, potuisse vero tum propter ingentem expirationem terrestrium copiam, quæ vixit eo tempore.

Contra, quia præterquam quod gratis asseritur tantam multitudinem expirationum fuisse tum, quæ nunquam ante fuit nec postea: & quod non possit dari vlla causa naturalis, unde id oriri posset: adhuc qua ratione posset deservire, ut videretur illa stella, quæ ante non poterat videri cum tanta claritate, debet etiam deservire, ut alie stellæ clarescere & magnæ viderentur: at hoc est falsum, ergo & illud.

43. Respondetur ergo aliter primo negando antecedens cum sua probatione, & dicendo, quod illæ stellæ potuerint produci à Deo in cælo sine destructione vilius partis ipsius, ponendo scilicet illas penetratiue in aliqua parte ipsius. Deinde posset fieri quod non fuit tū vlla substantia producta à Deo, sed quod produxerit tantū lucis in aliqua parte Cæli, quantum sufficeret, ut appareat et instar stellæ.

Respondetur secundo distinguendo antecedens: quæ non posset fieri absque corruptione aliquarum cæli partium, quæ si retnaturaliter, nego antecedens; quæ fieret naturaliter aut supernaturaliter, concedo antecedens, & nego consequentiam: quia ex eo, quod corrupteretur cælum quoad aliquas partes de facto supernaturaliter & miraculose, non sequitur quod posset corrupti naturaliter, quoad vllam partem, ut est euidentis.

Deinde iuxta has duas responsiones, recurrendum esset ad Deum, tanquam ad authorem extradiuinum & miraculo viliarum stellarum; sed hoc non est Philosophicum, quoties potest aliter absque inconuenienti, quomodo produci possint naturaliter: potest aut assignari absque inconuenienti, quomodo fieret naturaliter, si dicatur cælum esse corruptibile, quoad aliquas partes: ergo non sunt bonæ responsiones.

44. Respondetur concedendo maiorem, quemadmodum recurritur ad ipsam, nunquam ad causam illius stellæ quæ Magos perduxit ad Præseppe, in quo Christus natus est: nego autem minorem pro secunda parte; quia quamuis cælum esset naturaliter corruptibile, secundum aliquas partes, non apparet quomodo naturaliter illæ stellæ producerentur in ipso: neque enim excogitari potest aliqua applicatio particularis causarum illarum, quæ fieret tum, & conseruaretur tanto tempore, quanto durauit illa stella, & nunquam ante, nec post facta fuit: & sane uto ipsas Cometas generatos sub Luna in aere corruptibili, non produci naturaliter, ob eandem rationem, saltam tempore.

Confirmatur huc, quia Cometa huiusmodi semper portant aliquos effectus futuros: ergo non potest iporum productio bene refundi in causas secundas, quæ ignorant futurum, in talium effectuum, unde sine dubio melius ad Deum ipsum recurritur, quam ad eorum authorem. & ita tenent Conimbricenses, Ruinus, Arriaga, & alij.

CONCLUSIO VLTIMA.

45. Probabilis est calos esse ex natura sua quoad omnem partem incorruptibiles naturaliter. Hæc est communior & probatur: tum quia ad pulchritudinem maiorem vniuersi spectat sine dubio, quod sint in ipso corpora incorruptibilia naturaliter: tum quia nihil arguit oppositū, tum denique, quia id confirmius est sanctis Patribus citatis præterea sententia, quibus in hoc non aduersatur alij Patres citati pro prima sententia. Nam quamuis dicat Calos corruptendos, non inde sequitur eos velle, quod naturaliter

Cometa
non pro
ducitur
naturaliter.

Probabit
lucis esse
ex natura
sua incorruptibiles.

naturaliter corruptibiles: imo si qui ex illis dicunt, quod sint ex natura sua corruptibiles, possunt commodè exponi in eo sensu, ut velint tantum, quod sint ex natura sua corruptibiles, quatenus non repugnat ipsis ex natura sua corruptantur: non vero ut velint quod sint ex natura sua corruptibiles sic, ut possint quantum attinet ad naturam suam, per actionem vltius causæ naturalis naturaliter agentis corrumpi.

46 *Quæres*, an de facto cælum aliquando corrumpetur.

Respondetur, quandoquidem plures sancti Patres teneant partem affirmatiuam, id est scilicet qui citati sunt pro prima sententia supra posita, & alij prius teneant negatiuam, & res ipsa sit dependens à voluntate Dei, non vero à ratione naturali, difficile esse asserere abolute alteram partem, ac propterea consultius esse utramque pro probabilibus, aut incerta habere. Et sane utraque pars habet fundamentum magnam in Scripturam imprimis pars affirmatiua colligi posse videtur ex 2. Petri cap. vlt. vbi habetur: *alij autem qui nunc sunt, & terra eodem verbo repositi sunt igni reseruari in diem Iudicii*: & postea *Aduenit autem dies Domini, ut fur, in quo Cæli magno impetu transierint Elementa vero calore soluentur, terra autem, & que in ipsa sunt opera exurentur*: & postea: *Cum igitur hæc omnia dissoluenda sunt, quales oportet vos esse in sanctis conuersationibus & pietatibus expectantes & properantes in aduentum dei Domini per quem Cæli ardentes soluentur, & Elementa ignis ardore telescent, nouus vero Cælos & nouam terram secundum promissa ipsius expectamus*. Cum ergo dicat omnia, de quibus ante mentionem fecerat, dissoluenda, mentionem autem antea fecerit Cælorum, & cum expresse dicat, quod cæli ardentes soluentur, & cælos nouos dando eorum loco, videtur colligi corruptio cæli; nec hæc dissolutio, nisi satis violenter potest intelligi de dissolutione aliqua, quæ fieret per transmutationem aliquam accidentalem, quatenus scilicet cæli & elementa tum ornarentur melioribus accidentibus; ex hoc enim non nisi impropiissime dicerentur dissolui. Neque etiam nisi satis violenter potest per cælum intelligi aerem, quia aperte contraponitur cælum elementis, tum quia licet aer vocetur cælum, ut in illo loco volucres cæli, tamen non solet vocari cæli numero pluri.

Altera etiam pars fundatur in Scriptura, ut patet ex locis, quibus supra probauimus perpetuitatem mundi.

QVÆSTIO V.

An Cæli sint fluidi, vel solidi.

47 *Sensus* questionis est, an cæli sint talis naturæ, ut per seos alia corpora transire possint absque penetratione, sicut per aquam transeunt pisces & aues per aerem, aut vero sint ita solidi & duri, ut lapides, ferrum, similiaque, per quæ tali modo alia corpora transire non possint: si primum dicatur, erunt fluidi; si secundum, solidi.

Prima opinio est, cælum quoad illam etiam partem, quæ stellatum est stellis fixis, hoc est ipsæ, quæ semper in eundem ordinem seruant, esse fluidum. Hanc tenere multi antiqui Philosophi teste *Aristotele 2. de celo*, quos sequitur *Cambrarius q. 24.*

Secunda sententia est cælum stellatum esse solidum, reliquos vero inferiores esse liquidos. Hanc tenent cum aliquot antiquis nonnulli iuniores.

Tertia sententia est, cælum esse mediæ naturæ aliquid fluiditatis participans. Hanc videtur tenere *D. Bonauent. in 2. d. 12.*

Quarta sententia, eaque communissima est, cælos omnes esse solidos.

Antequam resoluitur hæc difficultas, aduertendum est soliditatem, aut liquiditatem cæli nihil protus inuare aut impedire incorruptibilitatem, posset enim esse incorruptibile, siue fluidum esset, siue solidum, & posset esse corruptibile, non obstante fluiditate aut soliditate.

CONCLUSIO I.

48 *Nulla ratione aut autoritate Scripturæ, aut Patrum conuincitur Cælum esse solidum, aut fluidum, aut partim solidum, ac partim fluidum.* Hæc re ipsa fortassis est communis: quamuis enim plures authores absolute dicant Cælos esse solidos, & plures alij fluidos, & aliqui,

partim fluidos, partim solidos; tamen non reperio vllum d'cere, quod id certo constet siue ratione, siue autoritate, quæ quis non posset negare absque vlla mala nota. *Probatum* soluendo rationes omnes ac autoritates, quæ pro quolibet parte adduci solent.

Argumenta pro soliditate soluntur.

49 *Prima autoritas*, quæ adducitur pro soliditate est, quod Cælum vocetur in Scriptura Firmamentum, & mentio fit de tota illa parte, in qua stellæ omnes tam fixæ, quæ errantes reperiuntur: nam in firmamento dicuntur Sol, & Luna, ac Stellæ posite esse: sed hoc nomen Firmamentum soliditatem denotat: ergo.

Confirmatur ex iob 37. *Tu forsitan fabricatus es Cælos qui solidissimi quasi æs fusi sunt.*

Confirmatur secundo, qui ad Hebræos 4. Christus dicitur Cælos penetrasse: quod non esset necessarium, si essent fluidi.

Respondetur facile primo hinc non sequi, quin partes Cæli, per quæ mouentur astræ, sint fluidæ, quia adhuc, hoc non obstante, Cæli possent dici simpliciter solidi, quia longe maior pars eorum esset solida.

Confirmatur hoc: qui per firmamentum secundum *Auerham*, qui vtitur hac probatione non solum intelligitur Cæli, sed etiam inter aerem est fluidus: ergo non est necessarium, ut firmamentum quoad omnem partem sit solidum, prout de solido hic arguimus.

Respondetur secundo negando consequentiam, quia nomen Firmamenti non necessario significat soliditatem oppositam fluiditati, sed posset optime significare firmitatem, & perseverantiam in eadem dispositione absque alteratione aliqua corruptiva: hoc autem posset competere Cælo, quamuis esset substantia fluida.

Ad confirmationem respondetur similiter Cælum posse vocari solidissimum, quasi æs fustum, propter stabilitatem incorruptibilem, continuationem, expansionem: quas tamen conditiones posset habere quamuis esset fluidum: ergo non sequitur ex illo quod Cæli sint solidi in sensu presenti. Deinde verba illa sunt verba *Helii* amici *Iob*, cui non constat altitudo Spiritum sanctum in omnibus, quæ locutus est sic, ut non posset errare.

Cambrarius addit sequenti capite, ipsum à Deo increpatum tanquam inuoluen em sententias sermonibus imperitis. *Quis est*, inquit Deus, ille inuolvens sententias sermonibus imperitis: quod si verum esset, perfectio locus hic non deberet villatione vrgi: sed omnino videatur potius argui eo loci *Iob* quam *Helii*, ipsi enim loquuntur, & ipse respondet.

Ad secundam confirmationem respondetur, Christum potuisse Cælos penetrare, quamuis essent fluidi, etiam penetratione proprie dicta, & sic citius peruenitur ad Cælum extrinsecum, quam alias potuisset transeundo abque penetratione propter resistentiam corporis fluidi.

Deinde quando dicitur penetrasse, non est necesse, ut id intelligatur de penetratione proprie dicta, sed de tali, per quam transiret Cælos: quod sensu ferrum dicitur penetrare lignum, & milites dicuntur penetrare interiora aliquius regni. Sic autem intellecta penetratione, locus hic non est ad propositum.

50 *Probatum* eadem soliditas ratione, quæ si cælum esset fluidum, non tenerent astræ fixæ inter se semper eandem distantiam, nec errantia tam uniformem ordinem in suo motu tam quoad se, quam quoad astræ fixas: non enim apparet quomodo in corpore fluido, in quo facile posset vel eleuari vel deprimi, tam vniformis motus tanto tempore durare posset.

Quod si dicatur hoc fieri per assistentiam Angelicam.

Contra, quia quamuis septem Planetarum motum ascriber possemus Angelis assistentibus, tamen omnino videtur distantiam illam immutabilem, quæ seruatur inter tantam multitudinem syderum non errantium, non posse commode Angelis attribui, nisi multiplicentur plures Angeli, qui valde attendant ad eas conseruandas semper eo ordine, dum vel Cælum fluidum, in quo sint mouetur simul cum illis, vel illæ ipsæ moueantur in Cælo.

Deinde, difficile valde apparet quomodo Angelus deferret per spatium circulare tam ingens in corpore fluido Planetarum.

Quamuis
Cælum
esset fluidum
posset esse
corruptibile.

Non tamen
stat certo
esse fluidum
dicitur, aut
etiam solidum.

Prima
necessario
pro solidi-
tate
cæli.